

Chcesz być eko i mieć nowe? ACEA ma odpowiedź!

Natalie Mouyal

Gdy większość świata stanęła w bezruchu na początku 2020 r. z powodu pandemii wirusa COVID-19, okazało się, jak negatywny wpływ na środowisko ma działalność człowieka. Na krótki czas poprawiła się jakość powietrza i spadła emisja CO₂. Trwałą konsekwencją był jednak powrót do zainteresowania zrównoważonym rozwojem.

Coraz częściej rządy ogłaszają plany ograniczenia emisji dwutlenku węgla i przejścia na energię odnawialną. Przemysł dokonuje ponownej oceny łańcuchów dostaw. Konsumenci interesują się prawami do naprawy produktów i decydują na styl życia związany ze zrównoważonym rozwojem.

Uznając, że normy mogą pomóc w ochronie środowiska przed potencjalnie szkodliwymi skutkami produktów oraz systemów elektrotechnicznych, Zarząd Normalizacyjny (SMB) powołał Komitet Doradczy ds. Zagadnień Środowiskowych (Advisory Committee on Environmental Aspects – ACEA). Ta grupa ekspertów czuwa, aby kwestie dotyczące ochrony środowiska były uwzględniane w publikacjach IEC.

Przewodnicząca ACEA, Solange Blaszkowski, opowiada więcej o ich pracy.

Jaką rolę pełni ACEA?

ACEA doradza opracowującym normy, jak mają uwzględniać kwestie środowiskowe w publikacjach. Udostępniamy forum do dyskusji nad tymi kwestiami dla komitetów IEC (TC/SC/SyC) oraz koordynujemy prace IEC w celu zapewnienia spójności, a także uniknięcia powielania się lub sprzeczności w publikacjach IEC. To nie my jednak tworzymy normy, za to odpowiadają komitety IEC. Zamiast tego opracowujemy przewodniki, aby mieć pewność, że opracowujący normy odnoszą się do kwestii, które oddziałują na środowisko.

ACEA odgrywa również rolę w podnoszeniu świadomości Zarządu Normalizacyjnego IEC (IEC SMB) oraz całego IEC w zakresie nowych lub przyszłych tematów związanych ze środowiskiem naturalnym. Przykładem jest tu gospodarka o obiegu zamkniętym, która w ostatnich latach zyskuje na znaczeniu.

W jaki sposób ACEA zajmuje się zagadnieniem gospodarki o obiegu zamkniętym?

W 2018 r. ACEA przeprowadziła ankietę, aby dowiedzieć się, jak komitety techniczne IEC rozumieją i odnoszą się do gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) oraz efektywności materiałowej (EM), i zorientować się, czy odróżniają te terminy. Okazało się, że terminy są znane, ale ich treść nie jest jasna i choć wiele komitetów było przekonanych, że koncepcje te nie mają zastosowania w ich pracy, to w rzeczywistości stosują je w obszarach takich jak optymalizacja projektowania produktów i ich zdolność do recyklingu.

Ponieważ produkty mają być trwalsze, potrzebne będą normy zapewniające ich bezpieczeństwo, wydajność i niezawodność. Potrzeby GOZ i efektywności materiałowej mogą być sprzeczne z innymi wymaganiami, dlatego komitety IEC będą musiały rozważyć, jak zagwarantować wymagania bezpieczeństwa w sytuacji zwiększonej liczby cykli życia produktów oraz powtórnie używanych części, a także ponownego wykorzystania pochodzących z recyklingu używanych komponentów i materiałów w nowych produktach, uwzględniając jeszcze naprawy. ACEA jest gotowa pomóc w tych sprawach.

Rozpoczęliśmy również kampanię informowania i edukowania społeczności IEC przez takie działania jak warsztaty i seminaria internetowe. Ścisłe współpracujemy z IEC/TC 111 w zakresie norm, które wprowadzają zamknięty obieg materiałów w świadomym ekologicznie projektowaniu, a także ogólną metodę oceny proporcji powtórnie używanych komponentów w produktach.

Normy odgrywają bardzo ważną rolę, ponieważ tworzą jedną terminologię i to samo rozumienie tego, co dziś uważa się za trudne pomysły dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym. ACEA poparła utworzenie Wspólnej Grupy Roboczej (JWG 2) w ramach Komitetu IEC/TC 1 w celu zdefiniowania terminologii związanej z gospodarką o obiegu zamkniętym, a w szczególności z efektywnością materiałową.

ACEA pracuje nad kilkoma nowymi przewodnikami. Czy możesz powiedzieć więcej na temat przygotowywanych w IEC publikacji o nowych wytycznych dotyczących definiowania terminologii zawartości halogenu?

Powszechne stosowanie halogenów w produktach elektrycznych i elektronicznych można przypisać trzem czynnikom: ich właściwościom użytkowym, stosunkowo niskim kosztom i obfitości tego surowca. Halogeny są często stosowane jako środki zmniejszające palność, ponieważ niektóre związki pochodne halogenu zapewniają wyjątkowo wysoką odporność na ciepło, co może ograniczać proces spalania. Zastosowanie halogenów może przynieść wiele korzyści, ale niektóre ich pochodne mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia lub środowiska, więc podlegają regulacjom w różnych regionach świata.

Istnieją też niespójności w używanej terminologii i związanych z nią wymaganiach. Różne terminy, takie jak: bezhalogenowy, niehalogenowy, zero-halogenowy czy o niskiej zawartości halogenu, są niekiedy używane do określenia podobnej zawartości halogenu. Czasami, pomimo użycia tego samego terminu, ilości halogenów są różne. W niektórych przypadkach podobnych terminów używa się w odniesieniu do zupełnie innych typów halogenów.

Potrzebne są wytyczne, żeby terminologia stosowana w przepisach dotyczących halogenów była jednolita i jasna. Należy również bardzo starannie rozważyć wybór metodyki badań do oznaczania zawartości halogenów. Dlatego ACEA przygotowuje na ten temat przewodnik dla opracowujących normy.

Wiarygodność to kolejna kwestia, którą zajmuje się ACEA. Dlaczego ważne jest, żeby opracować przewodnik dotyczący tego zagadnienia?

Musimy utrzymać, a być może odzyskać zaufanie użytkowników, jeśli chodzi o deklarowaną ekologiczność produktów. Odpowiednie normy testowe dotyczące efektywności środowiskowej powinny więc zapewniać użytkownikom produktów taki sam poziom pewności jak np. w sprawie bezpieczeństwa.

fot. © Man As Thep / Adobe Stock

Metody testowania, które nie są jasne lub dają możliwość wielu interpretacji, to furtka do nadużyć albo wręcz sposób na ich obejście. Ponadto przy opracowywaniu przepisu dotyczącego testu, który jest bezpośrednio lub pośrednio związany z jakimś rodzajem efektywności środowiskowej, ważne jest prawidłowe przedstawienie warunków, jakie w praktyce stosują konsumenci. Przy opracowywaniu przepisów dotyczących testów absolutnie konieczne jest zwiększenie ich reprezentatywności ukazującej warunki rzeczywistego użytkowania oraz uwzględnienie i zminimalizowanie ryzyka ich obejścia.

Przewodnik pt.: *Securing the credibility of IEC publications* zawiera przepisy ważne dla środowiska i będzie koncentrował się – oprócz klasycznych zasad pomiaru (typu: odtwarzalność, powtarzalność i dokładność) oraz kosztów – na koncepcjach rzeczywistej reprezentatywności i przeciwdziałaniu obchodzenia przepisów. Zmniejszając zakres marketingowej ekościemy (*greenwashing*¹), zwiększy zaufanie do publikacji IEC.

¹ Zabieg marketingowy polegający na przyciąganiu klientów usługami lub produktami, które rzekomo są przyjazne dla środowiska – przypis tłum.

Jednym z zadań ACEA jest zapewnienie wsparcia koordynacji działań między IEC a innymi organizacjami normalizacyjnymi. Jak to wygląda w tej chwili?

Ponieważ środowisku jest wszystko jedno, czy jest zanieczyszczane przez produkty elektrotechniczne (IEC) czy też nielektrotechniczne (ISO), technologie zaś coraz bardziej się ze sobą zbiegają, współpraca między ISO i IEC w zakresie ochrony środowiska i gospodarki o obiegu zamkniętym staje się coraz ważniejsza. Obecnie Komitet IEC/TC 1 opracowuje terminologię dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym we współpracy z ISO, Komitet IEC/TC 111 prowadzi zaś wspólne prace z Komitetem ISO/TC 207 nad deklaracją materiałową (deklaracja zgodności) w zakresie zarządzania środowiskowego. Ponadto kilku członków ACEA reprezentuje IEC w Komitecie Koordynacji Zmian Klimatu ISO (Climate Change Coordination Committee – CCCC). ACEA nawiązała również współpracę z odpowiednimi grupami w ITU-T oraz CEN/CENELEC.

Przedstawiciele ACEA są w tej chwili obecni w wielu komitetach IEC, a liczba członków wzrosła w ciągu ostatnich kilku lat o 40%.

W jakim zakresie prace w ACEA mają znaczenie dla Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ?

ONZ uznało, że realizacja Celów Zrównoważonego Rozwoju wymaga wzrostu gospodarczego, inkluzji społecznej i ochrony środowiska naturalnego. Aby osiągnąć i wzrost gospodarczy, i zrównoważony rozwój, musimy zmniejszyć nasz ślad ekologiczny, zmieniając sposób, w jaki produkujemy i konsumujemy towary oraz zasoby, a także sposób, w jaki wykorzystujemy zasoby do produkcji energii. Wydajne zarządzanie zasobami oraz sposób, w jaki usuwamy odpady i zanieczyszczenia to ważne priorytety umożliwiające osiągnięcie tych celów. ACEA pomaga komitetom IEC w opracowywaniu norm, które pozwolą osiągnąć te cele.

ACEA zaczyna również wielki przegląd Przewodnika IEC Guide 109 Environmental aspects – Inclusion in electrotechnical product standards, a także rozwija wytyczne mające na celu wdrożenie Przewodnika IEC Guide 108.

Trzecie wydanie Przewodnika 108 określa zasady odnoszące się do funkcji horyzontalnych i publikacji horyzontalnych. ACEA przygotowuje obecnie wytyczne wspierające jego wdrożenie, ponieważ odnoszą się one do kwestii środowiskowych, w tym również do zdefiniowanych procesów, wymaganych informacji, definicji itp.

Jeśli chodzi o Przewodnik 109, to przegląd uwzględni nowe tematy, takie jak gospodarka o obiegu zamkniętym, zarządzanie ryzykiem, zmiana klimatu i energia odnawialna.

Oprac. P. M.
IEC e-tech, Issue 03/2021